

Svetovalni napotek 2440-2: Sporočanje občutljivih informacij glede na usmeritev vodenja in zunaj nje

Temeljni standard v tej zvezi

2440 - Razširjanje izidov

Vodja notranje revizije mora izide sporočiti ustreznim strankam.

Pojasnilo

Vodja notranje revizije je odgovoren za pregled in odobritev končnega sporočila o poslu, preden je izdano, in za odločanje o tem, komu in kako bo razposlano. Tudi če vodja notranje revizije te naloge prenese na koga drugega, je splošna odgovornost še vedno njegova.

---

1. Notranji revizorji pridejo pogosto do zelo občutljivih informacij, ki so bistvene za organizacijo in imajo pomembne morebitne posledice. Te informacije se lahko nanašajo na izpostavljenost nevarnostim, grožnje, negotovosti, prevare, razsipnost in slabo gospodarjenje, nezakonito delovanje, zlorabo pooblastil, neprimerno ravnanje, ki škoduje javnemu zdravju ali varnosti, ter druge kršitve. Take zadeve lahko tudi slabo vplivajo na ugled organizacije, predstavo o njej, njeno konkurenčnost, uspeh, sposobnost za razvoj, tržne vrednosti, naložbe in neopredmetena dolgoročna sredstva ali čisti dobiček.
2. Ko notranji revizor presodi, ali so nove informacije bistvene in verodostojne, jih praviloma pravočasno sporoči poslovodstvu in organu nadzora v skladu s Standardom 2060 in Svetovalnim napotkom 2060-1. Takšno poročanje navadno sledi običajni usmeritvi vodenja za notranjega revizorja.
3. Če vodja notranje revizije po teh razpravah ugotovi, da poslovodstvo izpostavlja organizacijo nesprejemljivemu tveganju in ne ukrepa ustrezno, mora te informacije in razlike v mnenjih predstaviti organu nadzora v skladu s Standardom 2600.
4. Zaradi zakonov, drugih predpisov ali običajnih postopkov se za nekatere vrste občutljivih dogodkov običajni scenarij sporočanja po usmeritvi vodenja lahko pospeši. Pri dokazih o prevarantskem računovodskem poročanju organizacije, s katere vrednostnimi papirji se javno trguje, lahko na primer predpisi v posamezni državi zahtevajo, da je organ nadzora takoj obveščen o okoliščinah, ki so povezane z zavajajočimi računovodskimi poročili, čeprav se poslovodstvo in vodja notranje revizije lahko dogovorita o potrebnih ukrepih. Zakoni in drugi predpisi v nekaterih pravnih ureditvah podrobno določajo, da mora biti organ nadzora obveščen o odkritih kršitvah zakonov o kaznivih dejanjih, vrednostnih papirjih, hrani, zdravilih ali onesnaževanju okolja in tudi o drugih nezakonitih dejanjih, kot so podkupovanje ali neupravičeno plačevanje državnim uradnikom, dobaviteljem ali strankam.
5. V nekaterih primerih se lahko notranji revizor sprašuje, ali sporočiti informacije osebam zunaj usmeritve vodenja ali celo zunaj organizacije. Tako poročanje je na splošno označeno kot prijavljanje ali »žvižganje« (angl. whistleblowing). Razkritje škodljivih informacij nekemu v organizaciji, vendar zunaj usmeritve vodenja notranjega revizorja, je obravnavano kot notranje prijavljanje, medtem ko je razkrivanje takih informacij vladnim agencijam ali drugim organom zunaj organizacije obravnavano kot zunanje prijavljanje.
6. Večina prijaviteljev (žvižgačev) razkrije občutljive informacije nekemu v organizaciji, pa čeprav zunaj običajne usmeritve vodenja, če le zaupajo usmeritvam organizacije in njenim mehanizmom za preiskovanje domnevnega nezakonitega ali drugače nedopustnega delovanja in za ustrezno ukrepanje. Toda nekatere osebe, ki pridobijo občutljive informacije, se vendarle lahko odločijo, da jih sporočijo nekemu zunaj organizacije, če se bojijo maščevanja zaposlovalca ali sodelavcev, če dvomijo, da bi bila zadeva pravilno raziskana, če menijo, da bo prikrita, ali če imajo dokaze o nezakonitem ali nedopustnem delovanju, ki ogroža zdravje, varnost in blaginjo ljudi v organizaciji ali skupnosti.
7. Če je dana možnost notranjega prijavljanja, mora notranji revizor ovrednotiti različne načine sporočanja tveganj, ki jih vidi, osebam ali skupinam zunaj običajne usmeritve vodenja. Zaradi tveganj in posledic, ki so povezane s temi načini, mora notranji revizor oprezno nadaljevati ocenjevanje dokazov in utemeljenost svojih sklepov ter proučevanje prednosti in pomanjkljivosti vsakega morebitnega ukrepa. Ukrepanje je primerno, če bo imelo za posledico odgovorno ravnanje oseb v poslovodstvu ali organu nadzora.

IIA – Inštitut notranjih revizorjev

8. V številnih pravnih ureditvah zakoni ali drugi predpisi zahtevajo, da javni uslužbenci, ki vedo za nezakonita ali neetična dejanja, o njih obvestijo glavnega inšpektorja, drugega javnega uslužbenca ali varuha človekovih pravic. Nekateri zakoni, ki se nanašajo na ukrepe prijavljanja, varujejo državljane, če gre za razkritje posebnih vrst nedopustnega ravnanja. Delovanje, navedeno v takih zakonih in drugih predpisih, vključuje:
- kazniva dejanja in druga ravnanja, ki niso skladna z zakonskimi obveznostmi,
  - dejanja, ki so obravnavana kot nepravične sodbe,
  - dejanja, ki škodujejo zdravju, varnosti ali blaginji ljudi,
  - dejanja, ki škodujejo naravnemu okolju,
  - delovanje, ki skriva ali prikriva katerokoli od prej naštetih dejanj.

Nekatere pravne ureditve ne dajejo nobenih napotkov ali varstva oziroma varujejo le javne (tj. državne) uslužbenke.

9. Notranji revizor se mora zavedati zakonov in drugih predpisov v različnih pravnih ureditvah, v katerih organizacija deluje. Pravni svetovalec, ki je seznanjen s pravnimi vidiki prijavljanja, lahko pomaga notranjemu revizorju, ki se srečuje s takimi zadevami. Notranji revizor naj vedno pridobi pravni nasvet, če je negotov o zakonskih zahtevah ali posledicah vpletenosti v notranje ali zunanje prijavljanje.
10. Številna strokovna združenja v državi zahtevajo, da njihovi člani odgovarjajo za razkritje nezakonitega ali neetičnega delovanja. Prepoznavni znak stroke je sprejetje obsežnejših nalog za javnost in varovanje splošne blaginje. Poleg proučevanja zakonskih zahtev morajo člani Inštituta notranjih revizorjev in vsi pooblaščen notranji revizorji upoštevati zahteve, ki so predstavljene v Kodeksu etike Inštituta notranjih revizorjev.
11. Poklicna dolžnost in etična odgovornost notranjega revizorja je, da skrbno ovrednoti vse dokaze in upravičenost svojih sklepov in se odloči, ali so potrebni nadaljnji ukrepi za varovanje interesov organizacije in deležnikov, zunanje skupnosti ali institucij družbe. Prav tako mora notranji revizor upoštevati dolžnost varovanja zaupnosti, ki jo zahteva Kodeks etike Inštituta notranjih revizorjev za spoštovanje vrednosti in lastništva informacij ter preprečitev njihovega razkrivanja brez ustreznega pooblastila, razen če je razkritje njegova zakonska ali strokovna obveznost. Pri ocenjevanju lahko revizor poišče nasvet pravnega svetovalca in po potrebi drugih veččakov. Take razprave so lahko koristne za pridobitev različnih pogledov na okoliščine kot tudi za predložitev mnenj o možnih vplivih in posledicah morebitnih ukrepov. Način, kako notranji revizor poskuša razrešiti to vrsto zapletenih in občutljivih pojavov, lahko povzroči povračilne ukrepe in morebitno odškodninsko odgovornost.
12. Notranji revizor končno pripravi strokovno odločitev o svojih obveznostih do zaposlovalca. Odločitev za poročanje zunaj običajne usmeritve vodenja mora temeljiti na dobro utemeljenem mnenju, da je kršitev podprta z močnimi, verodostojnimi dokazi in da zakonsko ali drugače predpisana dolžnost ali revizorjeva strokovna ali etična zaveza zahtevajo nadaljnje ukrepanje.

Objavljeno maja 2010.

***